

Kasviproteiinin käytön edistäminen kuntien ruokapalveluissa

Ensihavaintoja ruokakasvatuskyselystä

Venla Riekkinen

Erikoissuunnittelija

Suomen ympäristökeskus

Ilmatoratkaisut, Kunnat ja alueet

**Ruukku & ruokakasvatuksen
valtakunnallinen verkosto**

1.12.2025

Ilmatoratkaisujen vauhdittaja
Accelerating Climate Efforts
and Investments – ACE

LIFE22-PC-FI-ACE LIFE. Euroopan unionin osarahoittama.
Esitetyt näkemykset ja mielipiteet kuuluvat kullakin
ainoastaan kirjoittajalle eivätkä välttämättä heijasta
Euroopan unionin tai CINEAn kantoa. Euroopan unionia
tai myöntävää viranomasta ei voida pitää niistä vastuussa.

Ilmastoratkaisujen vauhdittaja (ACE) -projekti

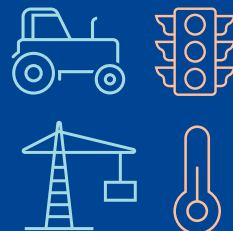
- **Tavoite:** Edesauttaa Suomea saavuttamaan taakanjakosektorin päästövähennysvelvoite vuoteen 2030 ja hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 mennessä
- **Painopisteet:** Haastavat päästövähennystoimet maataloudessa, raskaassa liikenteessä ja teollisuuden prosesseissa
- **Kesto:** 2024–2030 (7 vuotta)
- **Päärahoittaja:** Euroopan unionin LIFE-ohjelma
- **Konsortio:** Sektorit ylittävä kansallinen yli 50 toimijan yhteistyöhanke, jossa on mukana julkishallinnon toimijoita, tutkimuslaitoksia, yrityksiä ja säätiöitä
- **Koordinaattori:** Suomen ympäristökeskus

Suomi on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Sitoumus on kirjattu ilmastolakiin.

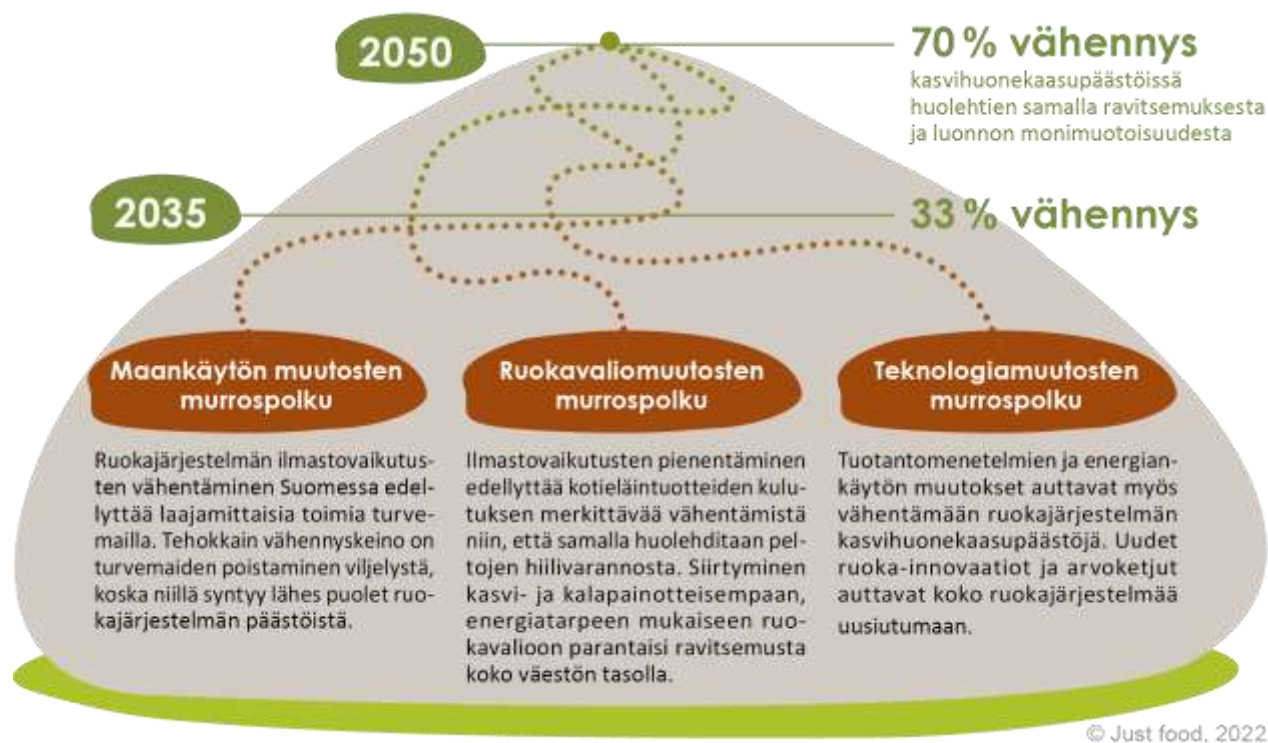
Hiilineutraalius edellyttää, että Suomi puolittaa taakanjakosektorin päästöt vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä, kuten on sovittu EU:ssa.

Tarvitsemme nopeita ja vaikuttavia toimia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi etenkin taakanjakosektorilla, eli maataloudessa, liikenteessä, rakentamisessa ja lämmityksessä.

Ruokajärjestelmän ilmastovaikutusten vähentäminen vaatii muutoksia maankäytössä, ruokavaliossa ja tuotantoteknologioissa

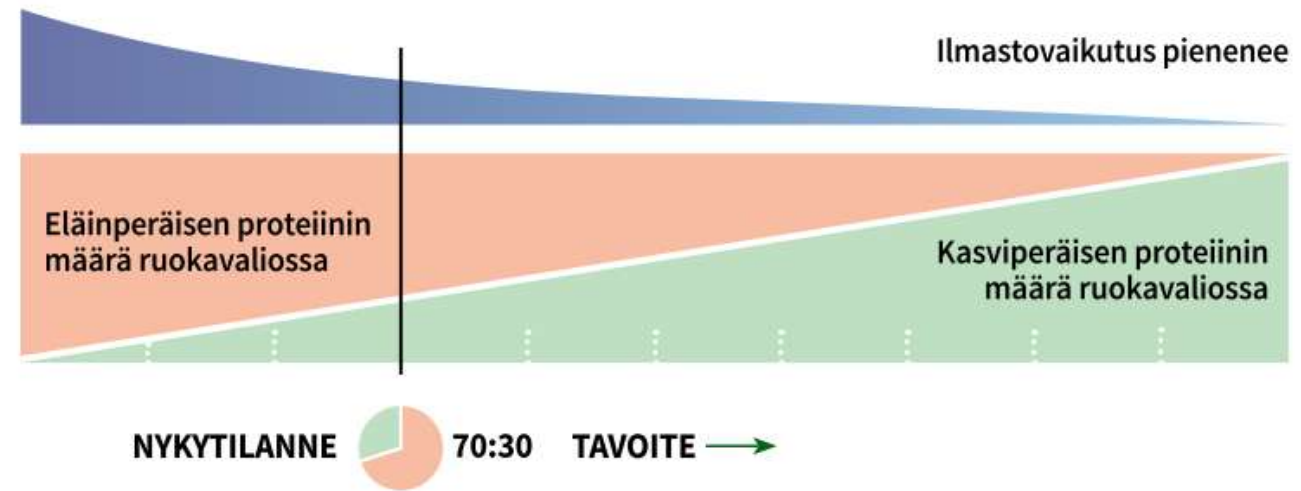
Dia: Tutkimusprofessori Minna Kaljonen, Suomen ympäristökeskus

Myös ravitsemus-suositukset ohjaavat muutokseen:

Eläinperäisen proteiinin korvaaminen kasviproteiinilla pienentää ruokavalion ilmastovaikutuksia ja tuottaa terveyshyötyjä

(Kansalliset ravitsemussuositukset, s. 27)

ELÄINPROTEIINIPAINOTTEINEN RUOKAVALIO

EDUT:

- hyvänlaatuinen proteiini ja riittävästi välttämättömiä aminohappoja
- hyvin imeytyvää hemirautaa
- jodin, B₁₂-vitamiinin ja kalsiumin hyviä lähteitä
- D-vitamiini paremmin imeytyvässä muodossa

RISKIT:

- epäedullinen rasvan laatu (runsaasti tyydyttyneitä rasvaa)
 - vähäinen kuidun saanti
 - liiallinen energian saanti
- lisäävät tautiriskiä (mm. diabetes, sydän- ja verisuonitaudit sekä suolistosyövät)

KASVIPROTEIINIPAINOTTEINEN RUOKAVALIO

EDUT:

- hyvä rasvan laatu (tydyttymättömät rasvahapot)
 - runsaasti kuitua, folaattia, fenolisia yhdisteitä sekä antioksidantteja
- vähentävät tautiriskiä (mm. diabetes, sydän- ja verisuonitaudit sekä suolistosyövät)

RISKIT:

- välttämättömien aminohappojen saanti varmistettava
- B₁₂- ja D-vitamiinin, jodin ja kalsiumin riittävä saanti turvattava
- voi ilmetä palkokasvien aiheuttamia vatsavaivoja

Kuvio 6. Eläinperäisen proteiinin korvaaminen kasviproteiineilla pienentää ruokavalion ilmastovaikutuksia ja vaikuttaa ruokavalion terveyshyötyihin ja -riskeihin. Kuva on muokattu ScenoProt-hankkeen julkaisusta.

ACE-projektin tehtäväkokonaisuuksien linkittyminen taakanjakosektorin alasektoreihin

Päästö-
sektorit

Maatalous

TK
3

Kasviproteiinien
arvoketjun
kehittäminen

Luke

& Syke
& WWF

TK
4

Kosteikkoviljelyn
arvoketjun
kehittäminen

Luke

Raskas liikenne

TK
5

Raskaan
liikenteen
päästöjen
vähentäminen

Traficom

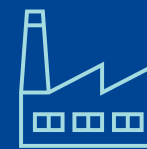

Työkoneet

TK
6

Raskaiden
kuljetusten ja työ-
koneiden päästöjen
vähentäminen
metsä- ja elin-
tarviketeollisuudessa

UEF

Teollisuus

TK
7

Pk-teollisuus-
prosessien
sähköistöminen

Syke

Muut päästöt:
lämmitys,
F-kaasut,
jätteet jne.

TK
8

Biometaanin käytön edistäminen | Luke

TK
9

Ilmastopolitiikkatoimien tehostaminen | Syke

TK
10

Ilmastorahoitus ja investointien vauhdittaminen | ympäristöministeriö

Syken tehtävänä kasviproteiinien käytön lisääminen kunnissa

2024 - 2025

2025 - 2026

2026 - 2027 & →

Muutama nosto kunta- ja ruokapalvelukyselyistä taustaksi

ACE TK3 Syken tiimi:

- Venla Riekinen
- Maija Airos
- Aliisa Vulli

Ilmastonratkaisujen vauhdittaja
Accelerating Climate Efforts
and Investments – ACE

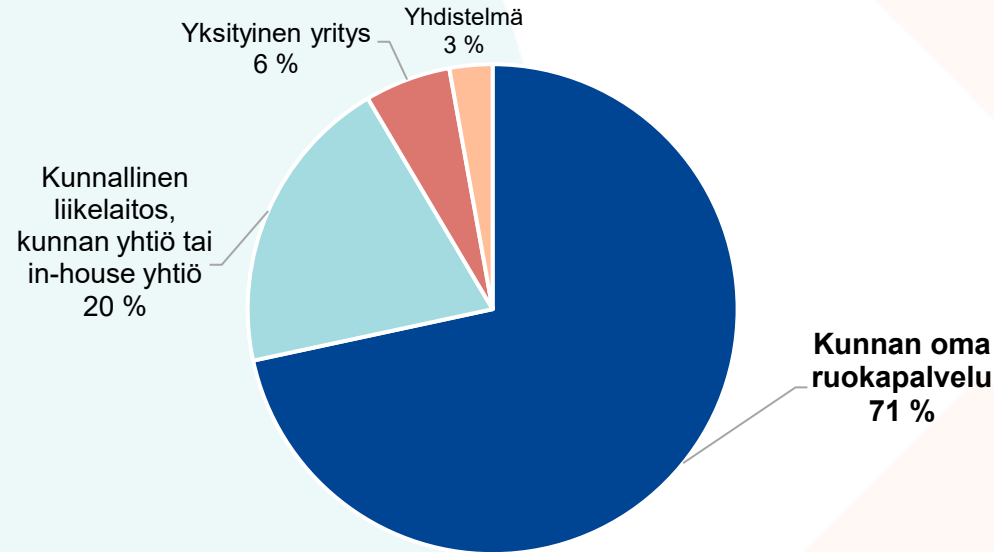

LIFE22-IP-PI-ACE LIFE. Euroopan unionin osarahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet kuuluvat kullakin ominaistiaan kirjoittajille eivätkä välttämättä heijasta Euroopan unionin tai CINEAn kantoa. Euroopan unionia tai myöntävää viranomasta ei voida pitää niistä vastuussa.

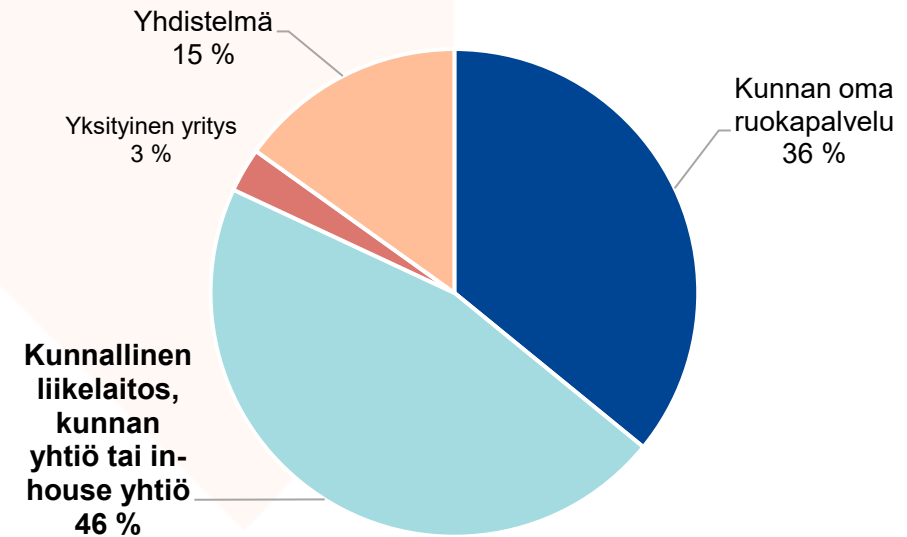
Ruokapalveluiden järjestäytyminen & yhteistyö

(Yhdistetty kunta- ja ruokapalvelukyselyistä, N = 141 kuntaa)

Kuntamäärän mukaan

Kunnan asukasluvun mukaan

Jos ruoka tuotetaan omana palveluna:

- Suorin väylä vaikuttaa tarjottuun ruokaan ja tehdä yhteistyötä ruokakasvatuksessa
- Yhteistyö kuntaorganisaation sisäistä

Jos kunnallinen liikelaitos tai yhtiö:

- Vaikutusmahdollisuus riippuu omistussuhteista
- Väylä: omistaja/konserniohjaus; toiveet ja tavoitteet palvelusopimukseen

Tavoitteet ruokien ilmastovaikutusten vähentämiseksi?

Suosituimmat tavoitteet: (yli 50 % valitsi)

1. Ruokahävikin vähentäminen (lähes kaikki)

2. Kotimaiset raaka-aineet

3. Sesonginmukaiset raaka-aineet

Kunnat (N=92):

4. Punaisen lihan käytön vähentäminen

5. Lähiruoka/paikalliset raaka-aineet

6. Kasviproteiinia sisältävien ruokien osuuden lisääminen

7. Pienentää ruokapalveluiden ilmastovaikutuksia kokonaisuudessaan

Ruokapalvelut (N=98):

4. Kasviproteiinia sisältävien ruokien osuuden lisääminen

5. Punaisen lihan käytön vähentäminen

6. Pienentää ruokapalveluiden ilmastovaikutuksia kokonaisuudessaan

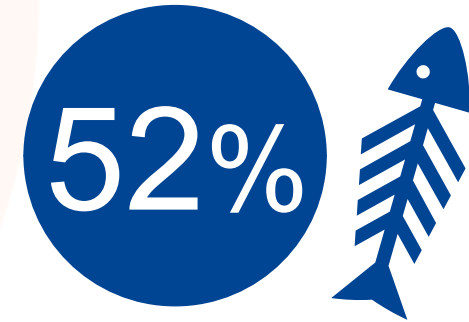
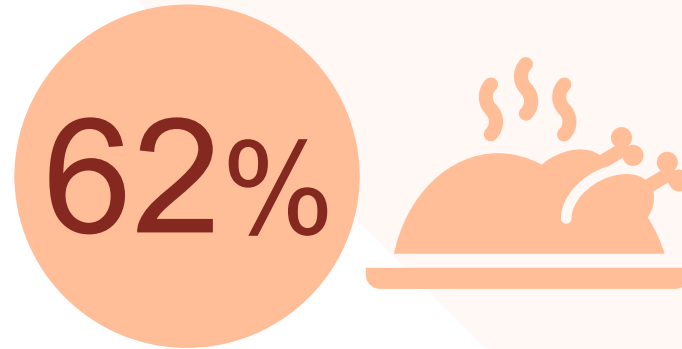
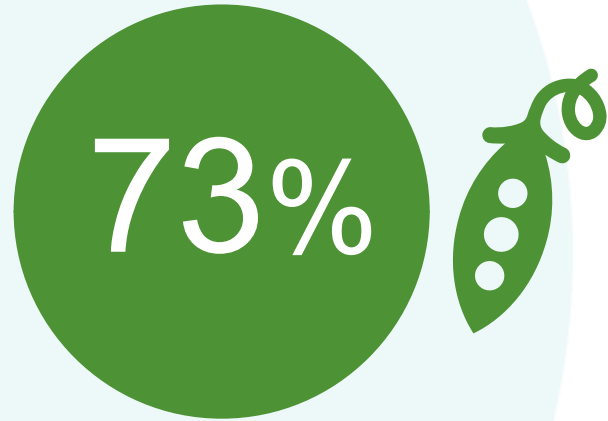
Ei hävikkiä

Monet oli sitä mieltä, että kasviproteiinien lisääminen ei saa aiheuttaa lisää ruokahävikkiä edes hetkellisesti

Pohjoismaiset ravitsemussuositukset: ”Punaisen lihan vähentämisen ei tulisi johtaa siipikarjan lihan kulutuksen lisääntymiseen.”

- Alle 1/5 kunnista valitsi lisätä tietoutta ilmastoystävällisestä ruokailusta
- Vain 10 kunnalla ei asetettu tavoitteita

Millä ruokapalveluissa on ensisijaisesti pyritty korvaamaan punaista lihaa? (Ruokapalvelukysely, N=99)

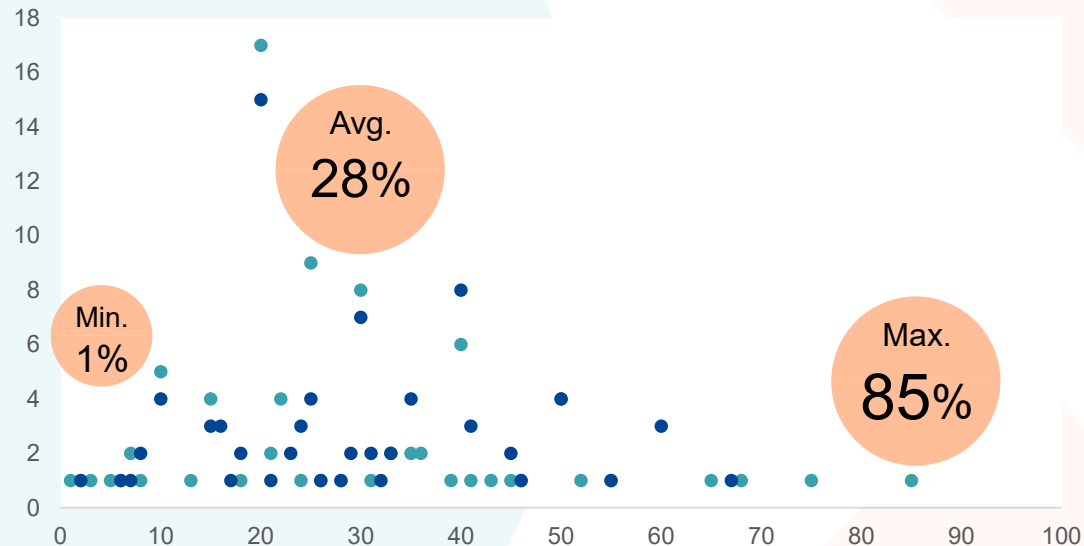

Missä mennään nyt kasviproteiinien käytössä?

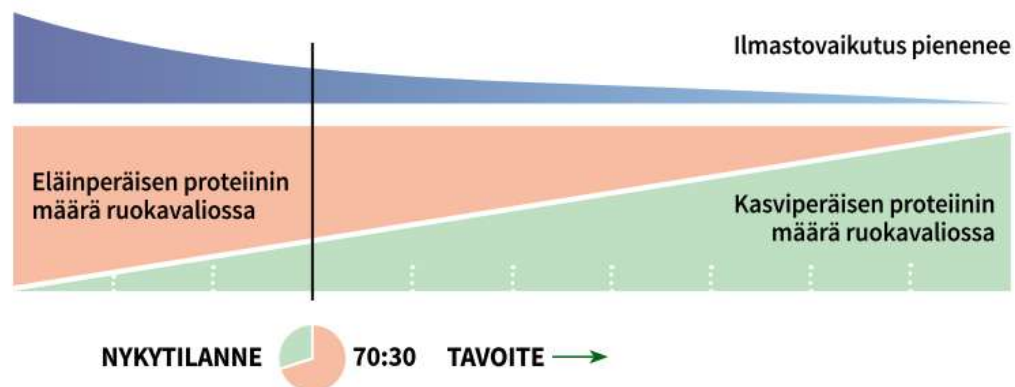
Arvioi parhaasi mukaan kasviproteiinien osuutta lounasruokien proteiineista (suuntaa antavasti, esimerkiksi kuukauden tai vuoden yli tarkasteltuna, N=176)

Vastaajien arviot:

● Kuntakysely ● Ruokapalvelukysely

Ravitsemussuositukset:

Isossa mittakaavassa monet kunnat seuraavat päästöjen kehitystä eri sektoreilla, mutta tarkempi seuranta ja mittarointi on haasteellisempaa, ja monin paikoin vähäistä.

Yli puolessa vastanneista kunnista ei seurata kasviproteiinien määrää tai osuuden kehittymistä

- 20% vastanneista kunnista seurataan
- 12% seurataan ruoan ilmasto/ympäristövaikutuksia
 - Yleisemmin seurataan esimerkiksi **ruokahävikkiä**
 - Ruoan ilmastovaikutuksia, esim. aterioiden **hiilijalanjälkiä** voidaan seurata esimerkiksi suoraan tuotannonohjausjärjestelmien kautta tai omilla laskureilla.

Suurimmat haasteet kasviproteiinien lisäämisessä?

Kuntakysely:

1. ~90% valitsi **Ruokailijoiden mieltymykset (esim. kasviproteiinien vähäinen suosio)**

➤ Maku- vai asennekysymys?

Noin 1 / 3 valitsi:

2. **Poliittinen ilmapiiri** (esim. päättäjien vastustus)
3. Pelko lisääntyneistä **kustannuksista**
4. Maistuvan ja/tai ravitsevan **reseptiikan puute**; ajan ja/tai **resurssien puute reseptiikan kehittämiseen**
5. Kouluja ei ohjata **kasviproteiinien lisäämiseen**

+ haasteena, että ruoka ylipäättään tulisi syödyksi

Ruokapalvelukysely:

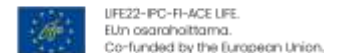
1. ~90% valitsi **Ruokailijoiden mieltymykset (esim. kasviproteiinien vähäinen suosio)**

2. ~42% valitsi **Koulut ja varhaiskasvatusyksiköt eivät halua** lisätä kasviproteiinien määrää

Noin 1 / 3 valitsi:

3. **Poliittinen ilmapiiri** (esim. päättäjien vastustus)
4. **Tuotteiden sopimattomuus** suurkeittiön vaatimuksiin
5. **Haasteet yhteistyössä** kasvatusyksiköiden ja ruokapalvelun

Mainittu myös asenteet & muutosvastarinta

Kuntien keinoja lisätä kasviproteiinien käyttöä

Vähä vähältä & ”salaa” - maistellen & yhteistyössä!

Kunta tilaajana ja ohjaajana:

- Kuntapäätäjät asian taakse (€ kiinnostaa)
- Tavoitteet ja sitoumukset strategioihin
- Varaukset (ja resursseja) kehittämistyöhön

Ruoantuotannossa:

- **Sekaruoissa lihan korvaaminen osin kasviproteiinilla, pikkuhiljaa**
 - *(massavaikutus kun enemmän syöjiä)*
- **Kasviproteiiniresepteihin panostaminen**
 - *(koulutusta & mallia muilta, palautetta syöjiltä, rohkeus & kärsivällisyys)*
- **Nimeäminen & kasvisuuden häivyty**
 - *(ei korosteta sen erikoisuutta, esim. ei ”kasvispata” vaan XXXpata)*

Koulussa & ruokalassa

- Kasviproteiini ruoka vapaasti otettavissa kaikille, ensimmäisenä linjastolla
- Maistellaan, järjestetään makuraateja, kokeillaan ja kokataan myös itse
- **Arvostusta lisäävä ruokakasvatus; ruokarauha & positiivinen ruokapuhe**

Kotona vanhemmilla suuri rooli

- Miten vaikuttaa vanhempien asenteisiin?

Yhteistyö!

- Kunnat, ruoan ja ruokapalvelun tuottajat, koulut, oppilaat, vanhemmat, oppilaitokset, elintarviketoimijat & kaikki muut

Ensihavaintoja koulujen & päiväkotien kyselystä

(aineiston käsittely vielä kesken)

ACE TK3 Syken tiimi:

- Venla Riekinen
- Maija Airos
- Aliisa Vulli

Ilmatoratkaisujen vauhdittaja
Accelerating Climate Efforts
and Investments – ACE

LIFE22-IP0-FI-ACE LIFE. Euroopan unionin osarahoittama.
Esitetyt näkemykset ja mielipiteet kuuluvat kullakin
ainoastaan kirjoittajille eivätkä välttämättä heijasta
Euroopan unionin tai CINEAn kantoa. Euroopan unionia
tai myöntävää viranomasta ei voida pitää niistä vastuussa.

Tietoja koulu/päiväkotikyselystä ja vastaajista

Kohderyhmä:

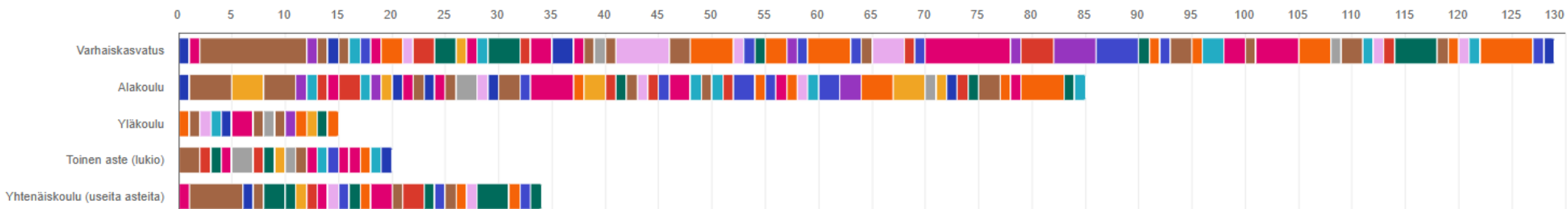
- Päiväkotien ja koulujen (ja lukioiden) rehtorit/johtajat
 - (sai lähettää tarvittaessa eteenpäin)
- Hinku-kunnat sekä 1. kyselyyn vastanneet kunnat
 - täydennetään 2. kyselyyn vastanneilla kunnilla

Vastaajat:

- **285 vastausta 105 kunnasta**
- Eniten vastauksia varhaiskasvatuksesta
- Vastaajina yllä mainitut sekä vara-/apulaisjohtajia/-rehtoreita; myös lastenhoitajia, luokanopettajia ja aineenopettajia

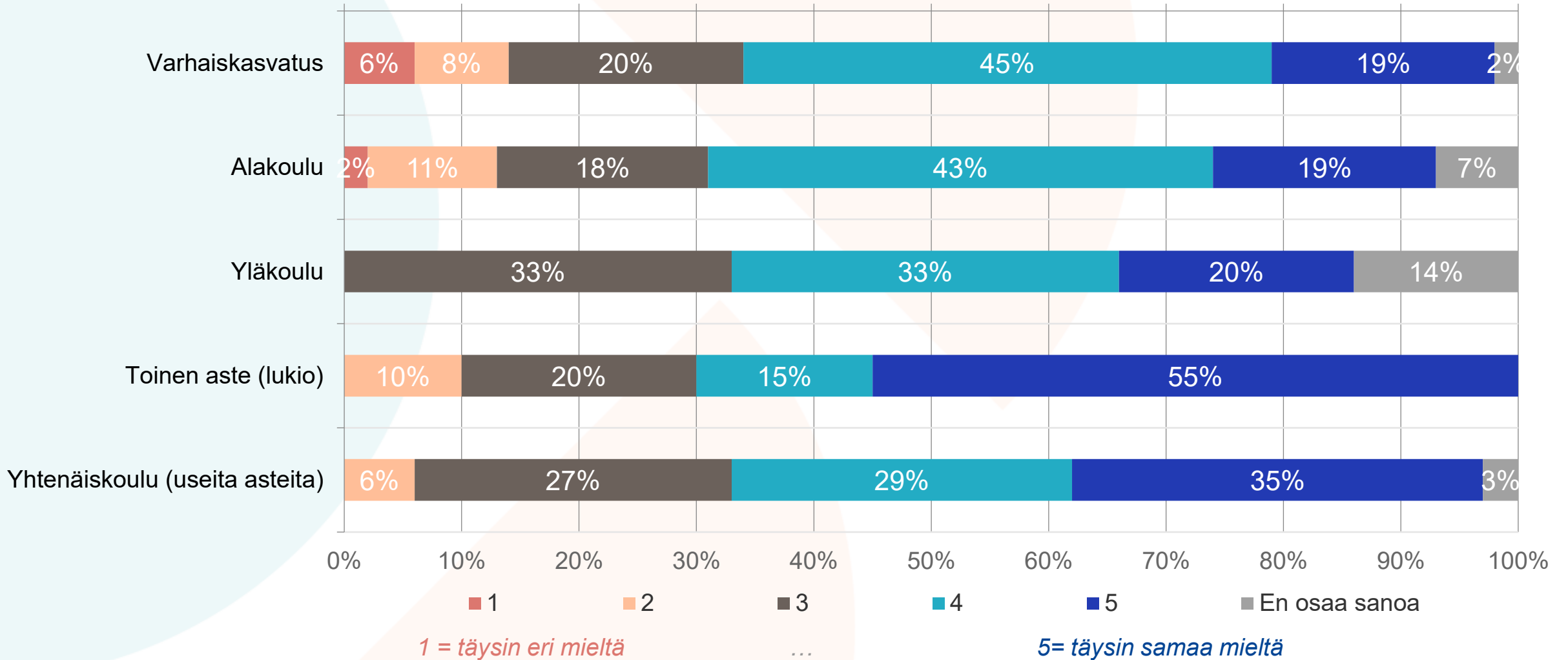
Kysyttiin:

- **Taustatiedot, ml.:**
 - ruokailuun käytettävä aika
 - henkilökunnan osallistuminen ruokailuun
- Opetus-/varhaiskasvatussuunnitelman **kirjaukset** ilmastoystävällisestä ruokavaliosta & muut **kestävää ruokakasvatusta ohjaavat määrittelijät**
- Koulun/päiväkodin **rooli** kasviprot. lisäämisessä
- **Arvojen ja asenteiden** kartoitus
- **Keinot** kasviproteiinien kulutuksen edistämiseen
- **Suosituimmat kasviproteiiniruokat**
- **Haasteet, esteet ja tukitarpeet**

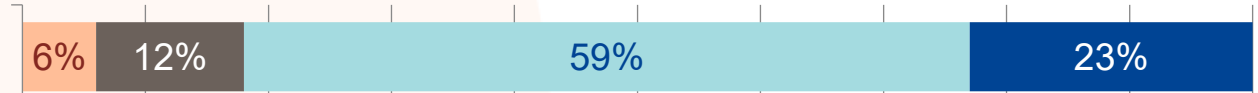
Vastaajien asenteet kasviproteiinien lisäämiseen

Mielestäni kasviproteiinin osuutta pitäisi lisätä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.

Muiden asenteet kasviproteiineihin ja niiden lisäämiseen (vastaajan arvioimana)

Oppilaat/lapset suhtautuvat myönteisesti koulun/päiväkodin tarjoamaan ruokaan.

Oppilaat/lapset suhtautuvat myönteisesti kasviproteiineja sisältävään sekaruokaan.

Oppilaat/lapset suhtautuvat myönteisesti kasviproteiineihin sellaisenaan syötynä (esim. herneet/pavut lisukkeena).

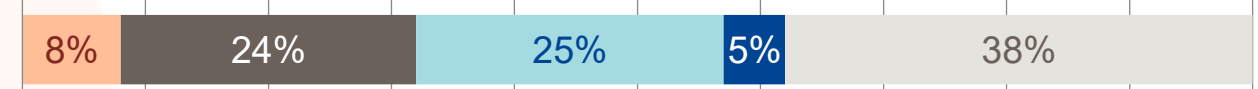
Oppilaat/lapset suhtautuvat myönteisesti kasviproteiineja sisältävään kasvisruokaan.

Koulun/päiväkodin henkilökunta suhtautuu myönteisesti kasviproteiinien osuuden lisäämiseen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.

Lasten vanhemmat suhtautuvat myönteisesti kasviproteiinien osuuden lisäämiseen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.

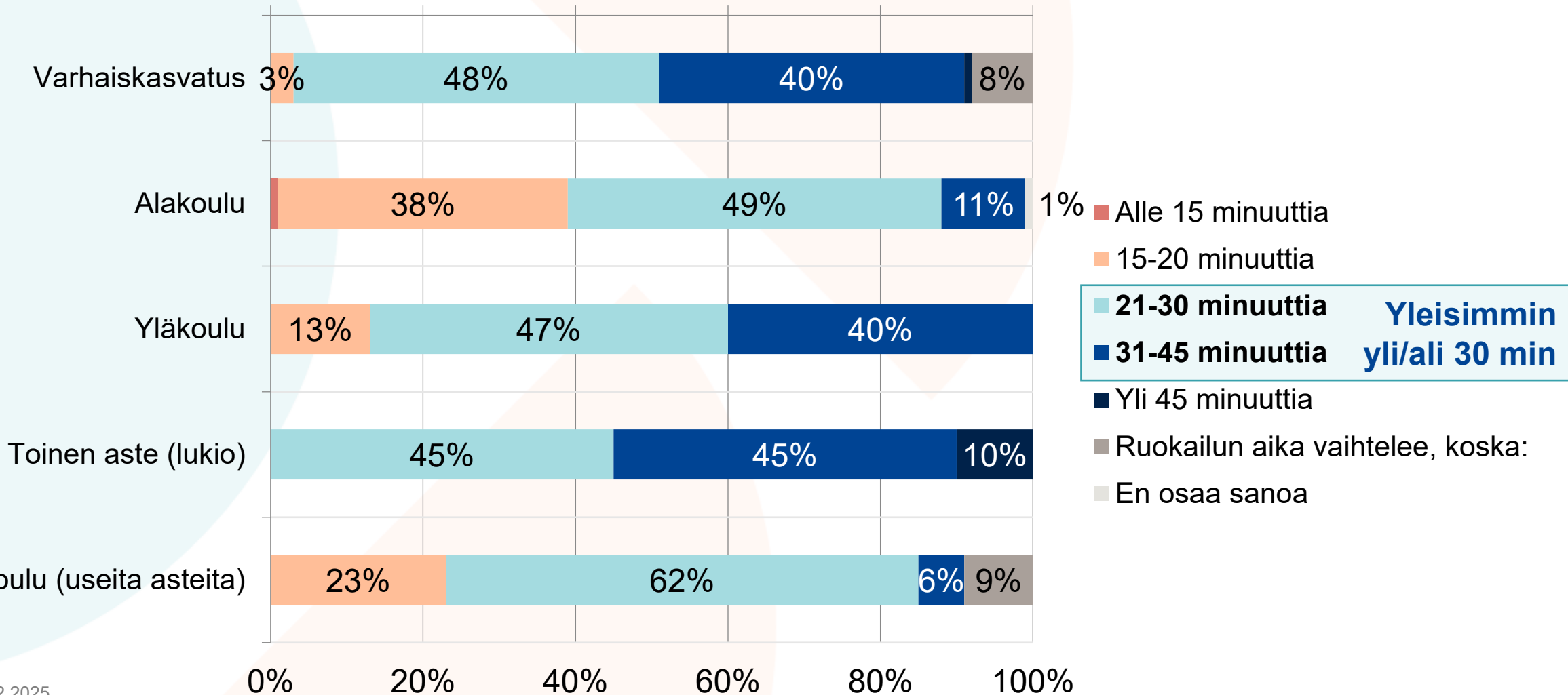
1 2 3 4 5 En osaa sanoa

1 = täysin eri mieltä

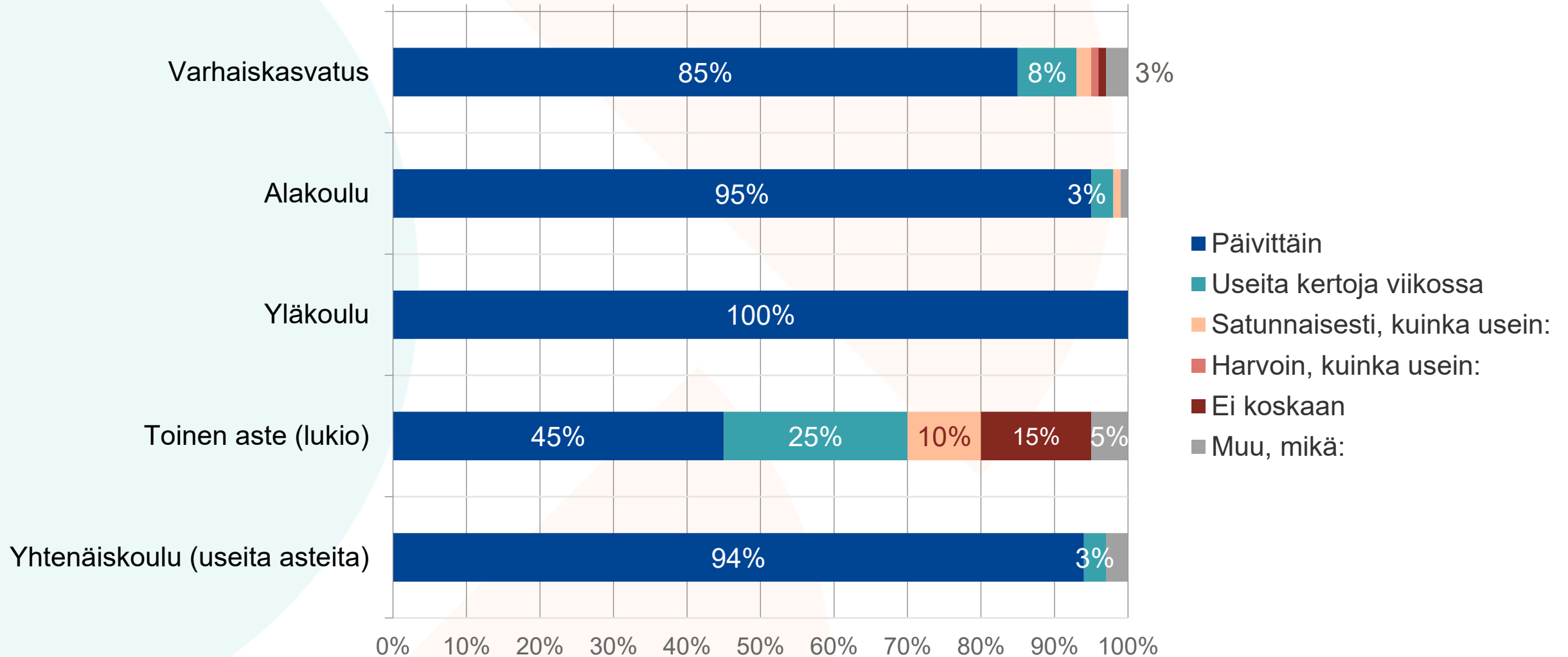
5 = täysin samaa mieltä

Onko lounasruokailuun käytettävissä riittävästi aikaa?

Valitse se vaihtoehto, joka vastaa nimenomaan ruokailuun varattua aikaa. Älä laske mukaan esimerkiksi siirtymiseen, jonotukseen tai ulkoiluun varattua aikaa. Vastaajien määrä: 285

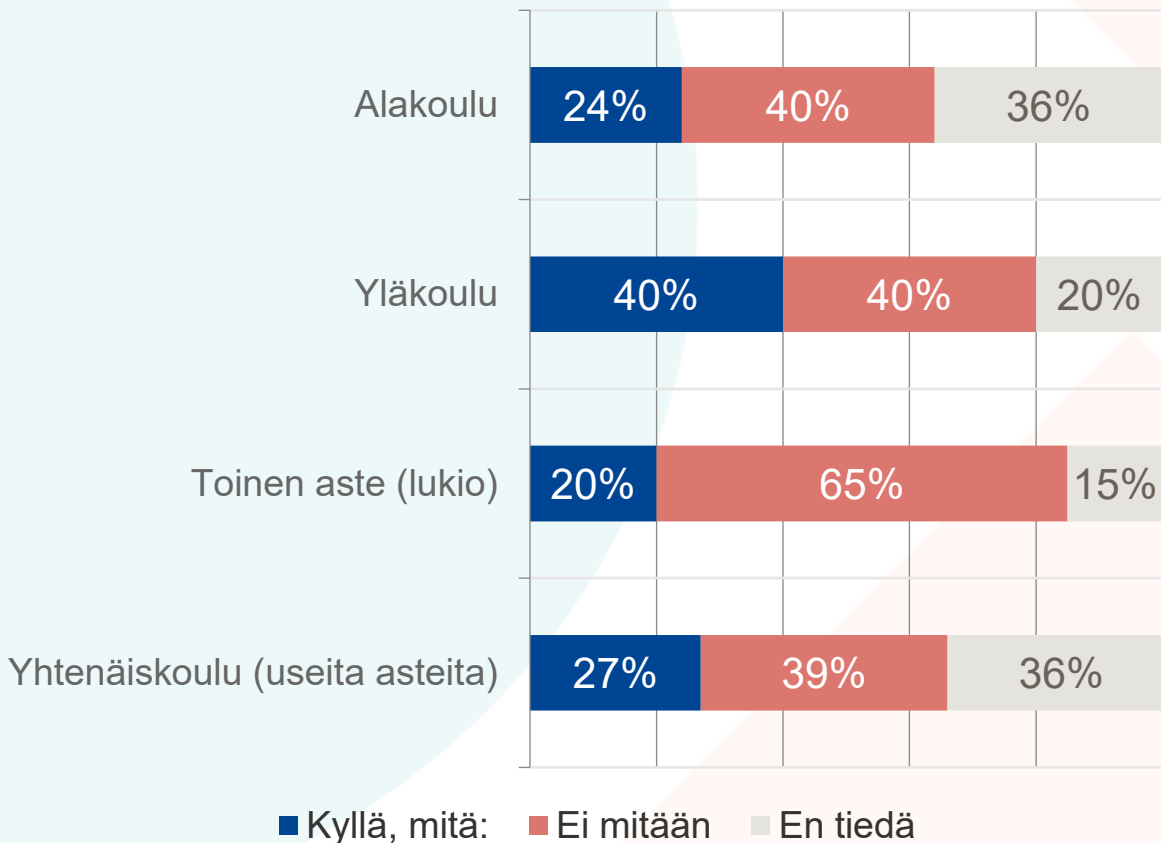
Henkilökunta syö useimmiten päivittäin lasten kanssa

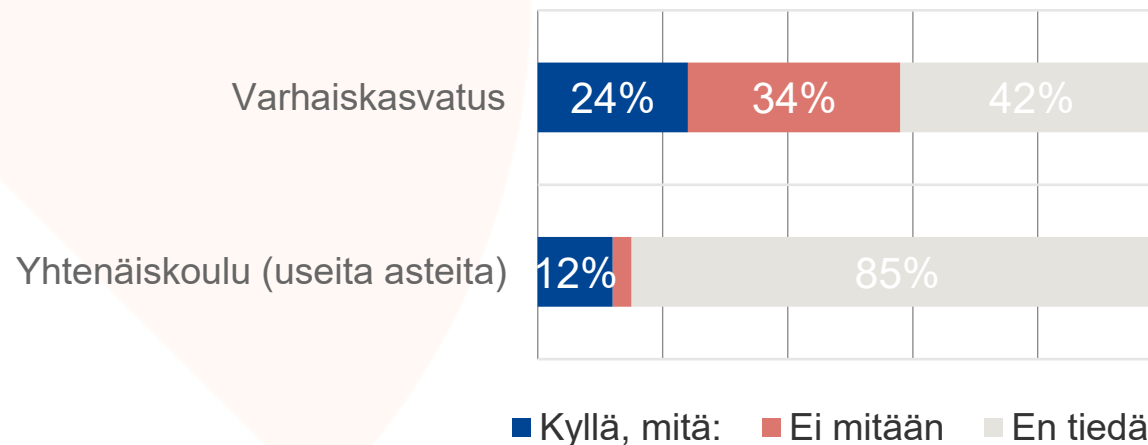
Hyvä! Tärkeää näyttää siellä hyvää mallia ja esimerkkiä 😊

Tiedätkö mitä on kirjattu ilmastoystävällisestä ruokavaliosta...

Koulun opetussuunnitelmaan?

Alueen varhaiskasvatussuunnitelmaan?

Muita ohjaajia/määrittäjiä esim.:

- Strategiat, linjaukset, oppaat & suositukset:
 - Kouluruoka- ja ravitsemussuositukset
 - Vihreän lipun koulu, kestävän kehityksen opas
 - Kunnan/ruokapalvelun tavoitteet/linjaukset
- Arvot, eettisyys, asenteet, omat mielipiteet
- Hinta, raha

Koulun/päiväkodin rooli kasviproteiinien lisäämisessä?

Tärkeä, merkittävä, positiivinen, suuri:

- "...tärkeä tehtävä tässä asiassa, sillä osalla lapsista tämä on ainoa päivän lämmin ateria. Kouluissa ja päiväkodeissa mahdollistetaan lapsille ja nuorille **uusiin ruokiin tutustuminen ja tottuminen**"
- "... Henkilöstön oma esimerkki kasviproteiinien käytössä voi kannustaa lapsia ja perheitä kokeilemaan uusia vaihtoehtoja."
- "...koululla mahdollisuus vaikuttaa ennakkoluuloihin..." ja "...tarjota vaihtoehtoisia ajatusmalleja verrattuna koteihin"
- "...vaikuttaa positiivisesti...myös koulun ulkopuolella."
- "... Näin isojen massojen ruokkiminen ilmastoystävällisesti olisi suuri ilmastoteko!"

Vaativa/hankala:

- "Vaativa rooli, sillä maaseudulla **asenteet** ovat tiukassa ja **vaatisi kasvatuksen ulottamista huoltajien asenteisiin.**"

Tukirooli:

- "On ensiarvoisen tärkeää, että ruoka on lapsille maistuvaa."
- "**Ruokapalveluilla on ihan keskeinen rooli** ruokakasvatuksen ohjaamisessa ympäristöystävällisempään ja terveellisempään suuntaan."

Potentiaalinen, vaihteleva, ok, maltillinen:

- "Koulun rooli **korostuu jos oppilaat ovat osallisia** ideoinnissa."
- "Käymme keskustelua terveellisestä ruokavaliosta, mutta viime kädessä **vanhemmat päättävät lapsen ruokavalion.** Näen että voimme vaikuttaa mutta emme kovin vahvasti."

Vähäinen, passiivinen:

- "Vähäisenä, **lapsi ei ymmärrä jos hän syö lihaa tai kasvisproteiinia.**"
- "Itse en koe sitä niin tarpeellisena"
- "**Me vain syömme ruokaa, joka meille toimitetaan.**"

Suurimmat esteet kasviproteiiniruoan syönnille?

Mitkä tekijät voivat mielestäsi estää oppilaita/lapsia syömästä kasviproteiiniruokaa? Voit valita useamman vaihtoehdon. N = 282, 1610 valintaa

Epähoukutteleva ruoka & Asenteet

Vanhempien negatiivinen suhtautuminen

82%

Maku

79%

Ennakkoluulot kasviproteiineja kohtaan

78%

Ulkonäkö

74%

Henkilökunnan näyttämä esimerkki (esim. negatiivinen ruokapuhe)

54%

Ryhmäpaine / identiteettikysymykset (esim. leimautumisen pelko)

38%

Ruokapalvelu ei halua edistää asiaa

33%

Kasvisruoan saanti vaatii ilmoituksen erityisruokavaliosta

31%

Kunta ei halua edistää asiaa

28%

Kasvisruoka on erillisellä linjastolla tai pitää pyytää erikseen

27%

Muut ruokavaliot tai allergiat (esim. gluteenittomuus, palkokasvien...)

21%

Suurempia yläkoulu- & toisella asteella

Huoli ruoan täyttävyydestä

16%

Huoli ruoan ravitsemusarvoista

10%

Muut tekijät, mitkä:

1%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90%

Suurimmat motivaattorit kasviproteiinin syönnille?

Mitkä tekijät saavat oman kokemuksesi mukaan oppilaat/lapset syömään kasviproteiineja enemmän?

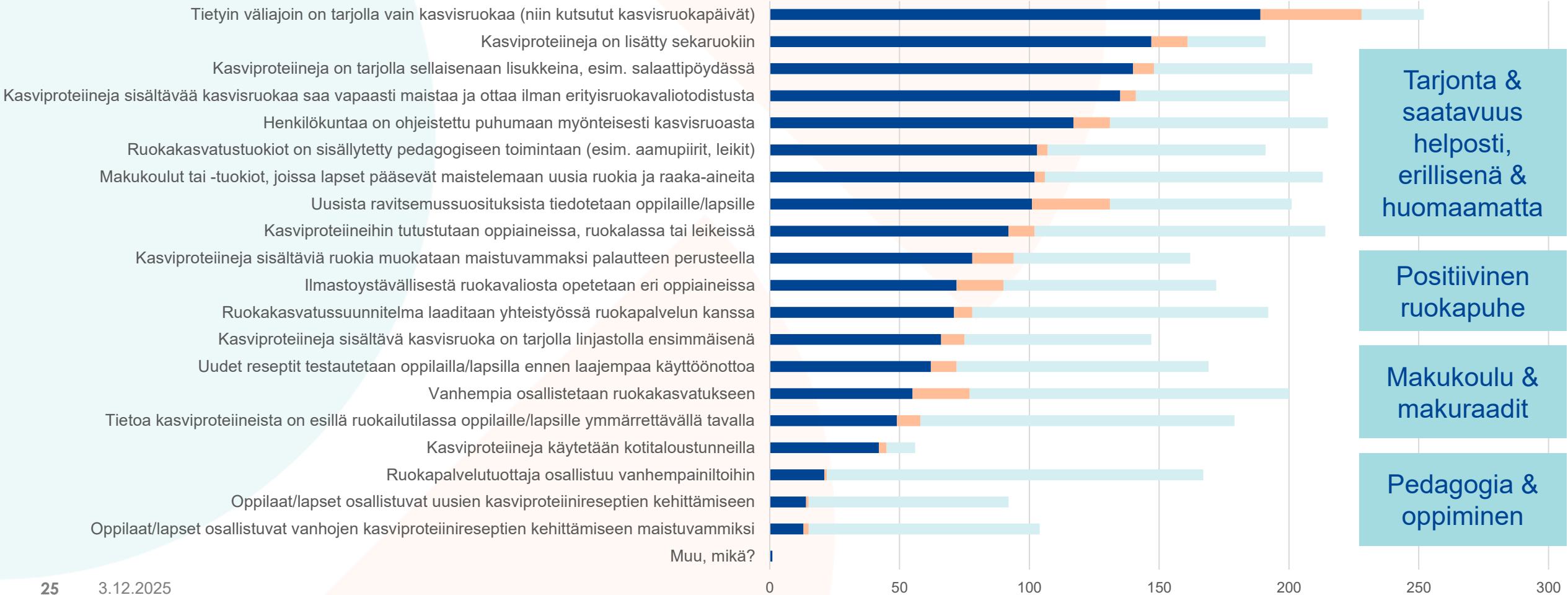
Voit valita useita vaihtoehtoja. N = 281, 1873 valintaa

Hyviksi todettuja keinoja kohentaa suhtautumista ja lisätä kasviproteiinien kulutusta?

Vaihtelevuutta kouluasteittain

■ Olemme kokeilleet, toimii hyvin ■ Olemme kokeilleet, mutta ei toiminut ■ Emme ole kokeilleet, mutta voisimme kokeilla

Tarjonta & saatavuus helposti, erillisenä & huomaamatta

Positiivinen ruokapuhe

Makukoulu & makuraadit

Pedagogia & oppiminen

Keinoja on monia!

Ja lisää kootaan kesällä
julkaistavaan oppaaseen

KESTÄVÄÄ TERVEYTTÄ RUOASTA
– kansalliset ravitsemussuositukset 2024

KALTEIN NÄYTTÄMÄN LUVITTELUKUNTA • TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

**Vastuullisten
ruokapalveluiden
hankintaopas**

**Opas
vastuullisiin
elintarvike-
hankintoihin**

– suosituksia vaatimuksiksi ja
vertailukriteereiksi

lokakuu 2022

Ruoka-askel-työryhmä
Ruoka-askel-toimintamalli
– terveyttä ja ekologista kestävyyttä edistävä ruokailu
varhaiskasvatuksessa

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 68/2024
Kasviproteiini kasvun tiellä
Tiekartta ruoan korkeampaan kasviproteiinimääräisyyteen

Csaba Jendik, Hanna Karikallio, Titta Kotilainen,
Hannu Känkänen, Anne Pihlanta, Susanna Rokka ja
Marjatta Vahvaselkä

Kiitokset mielenkiinnostanne ja erittäin arvokkaasta työstänne! Ollaan yhteyksissä 😊

Venla Riekkinen, Maija Airos & Aliisa Vulli
Suomen ympäristökeskus
(etunimi.sukunimi@syke.fi)

Markus Nurmi & Titta Tapiola
Luonnonvarakeskus Luke (@luke.fi)

Elisa Niemi & Antti Haavisto
WWF (@wwf.fi)

Ilmatoratkaisujen vauhdittaja
Accelerating Climate Efforts
and Investments – ACE

LIFE22-PC-FI-ACE LIFE. Euroopan unionin rahoittama.
Esitetyt näkemykset ja mielipiteet kuuluvat kuitenkin
ainoastaan kirjoittajille eivätkä välttämättä heijasta
Euroopan unionin tai CINEAn kantoa. Euroopan unionia
tai myöntävää viranomasta ei voida pitää niistä vastuussa.

Mitä muuta on meneillään?

Syke & ACE-projekti mukana ruokajärjestelmän strategiatyössä

Ruokajärjestelmän murrosareena tuottaa muutospolkuja vuoteen 2035 kasviproteiinien arvoketjujen kehittämiseksi

- Ensimmäinen työpaja järjestettiin torstaina 30.10.2025
- **Ruokakasvatus nousi keskeisenä polkuna**

Syke mukana järjestämässä nuorten ruokaraatia, joka tuotti marraskuussa Maa- ja metsätalousministeriölle kannanoton ruokastrategiaan

- Luovutetaan ruokastrategian julkistuksen yhteydessä 16.12.2025 klo 12.00-14.00.

Viisi muutostavoitetta:

1. Kulutus: Sekä palkokasvien että täysjyväviljojen käyttö ja kuidun saanti lisääntyy. Vuonna 2035 palkokasvien kulutus on keskimäärin 100 g/hlö/päivä ja täysjyväviljojen 90 g/hlö/päivä.

2. Teollisuus ja vienti: Yli 50% koko ruokasektorin arvonnisan kasvusta muodostuu kasviproteiineista, kaurapohjaisista meijerituotteista ja solumaataloudesta vuoteen 2035 mennessä

3. Kestävä ja terveellinen ruokaympäristö: Kasviproteiinien käyttö lisääntyy julkisissa ruokapalveluissa. Julkiset ruokapalvelut tarjoilevat palkokasveja joka päivä.

4. Vähittäiskauppa: Kasviproteiinien myynti lisääntyy vähittäiskaupassa. Vuonna 2035 myydystä proteiinista 60 % on kasviproteiinia.

5. Alkutuotanto: 300 000 ha viljelystä pinta-alasta on palko- ja öljykasvien tuotannossa. Viljelykierron monipuolistumisen myötä maaperän kasvukunto paranee.

Kaikkien muutostavoitteiden kannalta on tärkeää, että kasviproteiinien kotimaisuusaste on korkea.

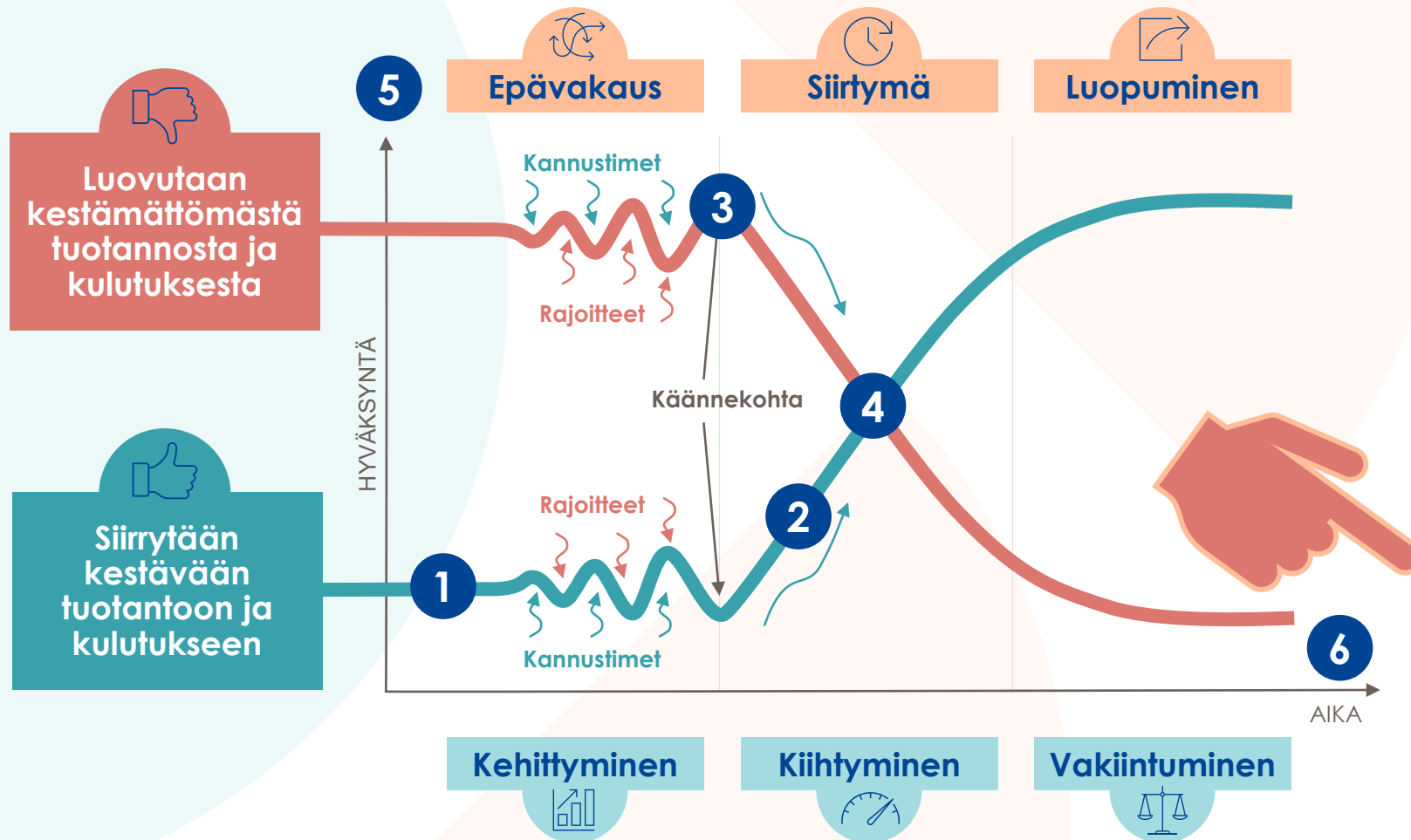
Politiikkayhdistelmiä kasviproteiinien arvoketjujen vahvistamiseksi

Monipuolistamalla kasviproteiinien arvoketjuja Suomessa voimme vahvistaa huoltovarmuutta, parantaa tuotannon ilmastoystävällisyyttä ja tukea terveellistä syömistä

Dia: Minna Kaljonen, Syke

Politiikkayhdistelmät kasviproteiiniarvoketjujen vahvistamiseksi

Nostona ruokakasvatus:

1. Kannustetaan monipuolisesti uusien innovaatioiden syntyä

2. Toteutetaan kohdennettu investointipaketti kasviproteiinin tuotannon ja jalostuskapasiteetin vahvistamiseksi

3. Verotetaan ruokaa oikein ja tasapainotetaan maataloustukia

4. Luodaan kasviproteiinien kulutukselle kannustava ruokaympäristö

- Ravitsemussuositusten jalkauttaminen eri väestöryhmille
- Kehitetään julkisten ruokapalveluiden tulosohjaus- ja kannustinjärjestelmiä
- Ammatillisen täydennyskoulutuksen räätälöinti ammattikeittiöille
- **Ruokakasvatuksen integrointi koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin**
- Palvelumuotoilun ohjelma kauppoille ja ravitsemuspalveluille

5-6. Asetetaan kasviproteiinien tuotannolle ja kulutukselle sitovat tavoitteet ja sisällytetään ne osaksi pitkän aikavälin ruokastrategiaa